Raadsmededeling openbaar

Nummer	:	169-2022
Datum	:	8 november 2022
B&W datum	:	
Beh. Ambtenaar	:	H.G. Eskes
Portefeuillehouder	:	H.J. Groters
Onderwerp	:	Reactie op vragen en opmerkingen insprekers tav voorstel Tender zon op land

---

Aanleiding:

Vragen m.b.t. “het voorstel om voorlopig geen tender zonnevelden uit te schrijven” voor de beeldvormende raad van 8 november 2022.

Inhoud mededeling:

1. Het college stelt dat met het potentieel aan zon op dak en de vervanging/vernieuwing van Hagenwind er geen noodzaak is voor zonnevelden.
   - Heeft de gemeente reeds overleg gevoerd met de particuliere onderneming Hagenwind over de planning m.b.t. de vervanging/vernieuwing van de windturbines? Zo ja, wat is de uitkomst van dit overleg?
   - De gemeente heeft geen invloed op de besluitvorming van het particuliere bedrijf Hagenwind voor wat betreft de vervanging/vernieuwing van de huidige turbines. Door geen tenders uit te schrijven voor zonnevelden maakt de gemeente zich volledig afhankelijk van het particuliere bedrijf Hagenwind dat daardoor een erg sterke positie krijgt (nu al, door het UKZW, monopolist in Aalten) en daardoor wellicht zaken in de toekomst kan afdwingen omdat nu eenmaal de klimaatdoelstellingen door de gemeente gehaald moeten worden. Is dat wat de burgers van Aalten willen?

*Reactie: In het overleg met Hagenwind is dit wel aan de orde geweest maar Hagenwind bepaalt vooral zelf met welke plannen zij komen. Met u eens dat Hagenwind belangrijk is in het behalen van de RES-doelstelling en dat in het Ukzw de mogelijkheden voor wind zijn beperkt tot het gebied Hagenwind. Het **wel** uitgeven een tender voor zon op land heeft overigens geen of nauwelijks invloed op de door u aangegeven sterke positie van Hagenwind. In de RES moet een groot deel met wind worden ingevuld. Ook vanwege de meest gunstige verdeling van zon en wind op het elektriciteitsnet.*

2. Voor aanleg zonnevelden is interesse (LIANDER heeft al toestemming gegeven blijkbaar).
    - Aalten vindt het belangrijk dat realisatie van zonnevelden (en windmolens) aansluit bij de kwaliteit van het landschap. De aansluiting op het elektriciteitsnet is vooralsnog een beperkende factor voor de daadwerkelijke realisatie van zon op dak. Waarom wachten en nu geen zonnevelden realiseren daar waar de aansluitingen al zijn (o.a. Hagenwind, zonnepark Dinxperlo)? Zonnevelden zijn beter inpaspaar en landschappelijk te camoufleren. Als op termijn (als het netwerk aangepast is) zon op dak er dan bij komt is het wellicht niet meer nodig om hogere windturbines te bouwen terwijl door de huidige hoogte te handhaven en de vervanging van de turbines/wieken toch de opbrengst en het rendement verbetert kan worden? Dat is een groot landschappelijk voordeel en zal door de omwonenden worden toegejuicht.

Reactie: De toestemming van Liander is een reeds bestaande toestemming van meer dan een jaar geleden. Voor nieuwe zonnevelden (grootverbruikersaansluiting en groter) wordt nu geen toestemming meer gegeven in verband met de congestie
Met windmolens is in verhouding een veel grotere opbrengst te behalen dan met zonnevelden. Naast dat wind en zon in een bepaalde verhouding voor op het elektriciteitsnet wenselijk is, is het ruimtebeslag van zonnevelden veel groter dan voor wind. De zichtbaarheid van windmolens in het landschap is wel veel groter dan van zonnevelden. Zeker wanneer zonnevelden moeten worden ingepast. Die verplichte landschappelijke inpassing is in het Ukzw opgenomen.

3. Het college blijft het argument hanteren dat met de vervanging/vernieuwing van Hagenwind de doelstellingen gehaald worden in 2030.
    - Beseft het college dat ze geen enkele invloed hebben op Hagenwind?
    - Beseft het college dat Hagenwind zomaar verkocht kan worden aan een andere grote (buitenlandse) energieproducent?
    - De huidige tendens is dat men naar Wind op zee overstapt (nu al rendabel zonder subsidie) en wind op land afbouwt (ook i.v.m. de nu in ontwikkeling zijnde strengere overheids richtlijnen voor windturbines op land). Wellicht is het realiseren van windturbines op land in de nabije toekomst niet meer rendabel en wordt Hagenwind helemaal niet vervangen/vernieuwd. Ook de uitspraak van de Raad van State op 2 november over het intrekken van stikstofvrijstelling tijdens de bouw kan invloed hebben op de vernieuwing/vervanging van de huidige turbines aangezien deze direct naast het natuurgebied het Aaltense Goor gesitueerd zijn. Waarom wordt maar op 1 paard gewed?
    - Waarom toont de gemeente Aalten geen initiatief door nu zaken te realiseren die realiseerbaar zijn en van belang zijn voor alle inwoners en niet uitsluitend het belang van een beperkt aantal mensen die zich uitsluitend zorgen maken over goede landbouwgrond? Er zijn nog veel meer mensen in de gemeente Aalten die zich zorgen maken over hoe ze de energierekening nu en in de nabije toekomst gaan betalen! Niet vooruitschuiven maar nu pragmatisch handelen in het belang van het klimaat en alle inwoners van Aalten!

Reactie: Ja, wij beseffen dat wij geen enkele materiele invloed hebben op Hagenwind. Ten aanzien van vergunningen en het bestemmingsplan zijn wij wel in beeld maar initiatieven komen van Hagenwind. Wij beseffen ook dat Hagenwind verkocht kan worden, ook daar hebben wij geen invloed op. Maar ongeacht wie de eigenaar is, er zal wel duurzame energie worden opgewekt. Dat het dan een buitenlandse energieproducent zou kunnen zijn is mogelijk, het is een vrije markt.
Naast zon en wind op land (RES) is er een grote doelstelling uit het klimaatakkoord voor wind op zee. Wind op zee is daarom geen vervanging of een alternatief van de RES-opgave.
Het vervallen van de bouwvrijstelling bij vergunningverlening in het kader van de wet natuurbescherming (stikstof) zal wel invloed hebben, er zal ook terdege rekening mee moeten worden gehouden bij een eventuele aanleg. Maar het nabijgelegen Aaltense Goor is geen natura 2000 gebied. En de natura 2000 gebieden zijn de gebieden die worden beschermd. Het dichtstbijzijnde natura 2000 gebied is het Korenburgerveen op meer dan 6 km. Gezien de grote afstand zullen de gevolgen van de bouwwerkzaamheden mee kunnen vallen. De stikstofemissie wordt vooral veroorzaakt door het gebruik van verbrandingsmotoren bij de plaatsing van de molens

De gemeenteraad heeft de tender voor zon op land afhankelijk gesteld van het niet inzetten van goede landbouwgrond. Wanneer daar een nuancering op komt, bijvoorbeeld vanwege het belang van het snel uitbouwen van de opwek van duurzame energie is daarop een beleidsverandering mogelijk.

4. De mogelijkheid tot Salderen is van belang voor het stimuleren van het particulier opwekken van zonne-energie. Ook voor bedrijven met een kleinverbruikersaansluiting is dit blijkbaar van belang zoals uit het raadsvoorstel blijkt. Hierdoor investeren steeds meer inwoners van Aalten in zonnepanelen. Naast isoleren en minder verbruiken een zeer goede ontwikkeling voor het klimaat. Toch wordt deze salderingsregeling door de regering afgebouwd. Jan met de pet met een paar zonnepanelen krijgt niets meer terwijl de eigenaar van de elektrische (lease) bak wel dik gesubsidieerd wordt met belastinggeld.
   - Is de gemeente bereid om conform de recente stikstofmotie aan de provincie ook een motie aan te nemen en richting den Haag te sturen waarin gepleit wordt voor het handhaven van de salderingsregeling?

De salderingsregeling wordt afgebouwd en vervangen door een andere regeling die in bepaalde omstandigheden mogelijk (financieel) ongunstiger kan uitpakken. Maar daar is nog geen duidelijkheid over. Waar de op eigen dak opgewekte energie direct kan worden gebruikt (in het huishouden, of het bedrijf) wordt de grootste winst behaald.
Electrische auto's zijn duurzamer dan benzine en dieselauto's. Wanneer er dan ook nog groene energie wordt 'getankt' zijn de duurzame voordelen nog vele malen groter. Een subsidie om de aanschaf van elektrische auto's te stimuleren is daarom wel logisch. Zolang deze auto's nog duurder zijn in de aanschaf, natuurlijk.
Nee, het gemeentebestuur is niet van plan om motie aan te nemen voor het behoud van de salderingsregeling.

5. Zoals uit de rapportages van LTO en AGEM blijkt is er een groot potentieel voor zon op dak. Een prima ontwikkeling echter ook een erg onzekere. Ook hier doet de gemeente of ze aan het roer staat en het zelf kan realiseren terwijl alles gebaseerd is op aannames en particulier initiatief.
   - Hoe gaat de gemeente agrariërs en bedrijven stimuleren om zonnepanelen op dak te leggen?
   - Komt daarvanuit de gemeente een subsidieregeling voor?
   - Het verzekeren van zonnepanelen op bedrijfsdaken schijnt moeilijk te zijn. Gaat de gemeente een verzekering hiervoor faciliteren?
   - Kan de gemeente zon op dak afdwingen? Zo nee dan blijft het erg onzeker of het realistisch is dat de men dit ook gaat doen gezien schaarste aan panelen/omvormers, kosten, aansluitmogelijkheden en niet te vergeten rompslomp met vergunningsaanvragen.
   - Er onstaat een enorme versnippering aan (relatief kleine) opweklocaties, is het überhaupt wel wenselijk, mogelijk en rendabel om deze allemaal aan te laten sluiten?
   - Hoe staan agrariërs en bedrijven tegenover ontwikkelaars/providers die zonnepanelen op bedrijfsdaken willen leggen? Stel Nederlandse provider verkoopt panelen door aan Chinese provider? Wil men baas blijven over eigen dak?

Reactie: De gemeente staat niet aan het roer waar het initiatieven voor zon op dak. De gemeente neemt een rol in de facilitering en het stimuleren van zon op dak (onderzoeken en begeleiding door LTO en Agem). Maar het initiatief moet toch echt van de bedrijven en burgers zelf komen. De gemeente legt wat dat betreft zelf niets aan (wel op de gemeentelijke gebouwen.) en kan en mag niemand dwingen om zon op dak te realiseren. Overigens is er wel wetgeving in de maak voor nieuwe daken waarop zonnepanelen moeten worden geplaatst. In dat geval heeft de gemeente dan wel 'dwangmiddelen'.
Op dit moment is er geen aanleiding voor een subsidieregeling voor zon op dak. Ook zal de gemeente niet de rol van verzekeraar op zich nemen.
Er zijn aan aantal aspecten van belang bij de keuze van zon op dak locatie. Ideaal is het opwekken van energie voor direct eigen gebruik. Dat kan altijd en is zeer rendabel. In een aantal gevallen zijn de

kosten voor een grootverbruikersaansluiting en kabel zeer aanzienlijk en bepalend voor het rendement. En de congestie zadelt diverse locaties ook op met beperkte aansluitmogelijkheden. Over de ontwikkelaars/providers. Zoals u zelf al aangeeft is de gemeente niet degene die hierin keuzes maakt en het initiatief neemt. Ook kunnen wij dergelijke initiatieven niet tegenhouden, zon op dak is in de regel vergunningsvrij. En de eventuele hierop volgende verkoop van panelen aan een Chinese provider is niet illegaal, dus daaraan valt ook al niets aan tegen te houden, als dat al een wens van de gemeente zou zijn.

6. In het document wordt gesteld dat het weinig zin heeft om een tender voor zonnevelden uit te schrijven tot het moment dat LIANDER aangeeft dat er weer aansluitmogelijkheden zijn. Elders in het document staat dat er nu reeds een concreet geval is van een verleende toestemming van LIANDER voor het aansluiten van een zonneveld. Dit is niet consistent. Zijn er nu wel of geen aansluitmogelijkheden?
    - Maak inzichtelijke welke aansluitmogelijkheden er waar zijn op dit moment. Vervolgens kan besloten worden of het realiseren van een zonneveld op die locatie mogelijk en wenselijk is.

Reactie: Het is wel consistent omdat dit nog een 'oude' toestemming betreft. Nieuwe verzoeken, voor een grootverbruikersaansluiting en groter, voor invoeding van duurzame energie worden afgewezen door Liander en Tennet. Dat is heel inzichtelijk en duidelijk.

7. Er wordt aangevoerd dat aanleg van zonnevelden niet ten koste moet gaan van goede landbouwgrond. Er wordt gesteld dat voedselvoorziening belangrijker is als energie zekerheid. Dit is een mening en deze hoort niet thuis in dit raadsvoorstel. Nederland en dus ook Aalten kent stikstofproblematiek. Twee derde van de Nederlandse voedselproductie is bestemd voor de export. Er zullen onafwendbaar maatregelen volgen om de stikstofdepositie te verminderen. Dit zal ervoor zorgen dat er landbouwgrond beschikbaar komt die her bestemd kan worden. Kijkende naar de maximale tender van 30 hectare zonnevelden is dit nog steeds maar een fractie van het totale areaal aan landbouwgrond in Aalten. In dit voorstel wordt gesproken over "goede" landbouwgrond waar in Aalten vinden we "minder goede" landbouwgrond waar eventueel zonnevelden gerealiseerd kunnen worden?
    - Definieer "goede" landbouwgrond.
    - Inventariseer waar in Aalten "minder goede" landbouwgrond beschikbaar is voor eventuele aanleg van zonnevelden.

Reactie: Het is een mening van de gemeenteraad en daaraan kan niet worden voorbijgegaan in een raadsvoorstel. Indien door de stikstofproblematiek gronden niet meer kunnen en mogen worden ingezet voor landbouw en het een idee om daar dan 'zonne-energie te gaan verbouwen'. Zonnevelden als alternatief voor landbouw.
Slechte landbouwgrond is er niet in de gemeente Aalten. Minder goede landbouwgrond is er wel maar dergelijke aanduidingen zijn altijd arbitrair,

8. De alinea "Alternatieve beleidskeuzes" zaait nu reeds onrust bij de omwonenden en is niet volledig. Er worden in het raadsvoorstel windturbines van 180 meter ashoogte genoemd terwijl de gemeenteraad vorig jaar nog heeft besloten (UKZW) dat bij de vervanging/vernieuwing van Hagenwind de maximale ashoogte 140 meter mag zijn waarbij tegelijkertijd het aantal windturbines van acht teruggebracht wordt naar vier.
    - Hoe betrouwbaar is de gemeente als dit nu alweer ter discussie wordt gesteld? Als we aan alternatieven denken kunnen we ook kernenergie (splitsing en/of fusie) noemen. Dit

raadsvoorstel gaat over wel of geen tender voor zonnevelden en niet over alle alternatieve vormen van energieopwekking. In het raadsvoorstel wordt eerst gesteld dat Aalten zijn deel van de Achterhoekse opgave kan behalen. In deze alinea lijkt het erop dat toch weer gedacht wordt om van Aalten en in het bijzonder van Dale weer een wingewest te maken. Dit geeft onrust bij de bewoners en afname van het vertrouwen in de gemeente!

- Is het college voornemens om in de toekomst zorgvuldiger te communiceren zodat er geen onnodige onrust bij de omwonenden ontstaat?

Reactie: De beperking tot 140 meter ashoogte voor windmolens (Raad) is hier 'per abuis vermeld' en niet juist overgenomen. Juiste aanvulling. Het wordt nu niet ter discussie gesteld.

De volgende stukken zijn voor u bijgevoegd:

Vragen m.b.t. "het voorstel om voorlopig geen tender zonnevelden uit te schrijven" voor de beeldvormende raad van 8 november 2022.

1. Het college stelt dat met het potentieel aan zon op dak en de vervanging/vernieuwing van Hagenwind er geen noodzaak is voor zonnevelden.
   - Heeft de gemeente reeds overleg gevoerd met de particuliere onderneming Hagenwind over de planning m.b.t. de vervanging/vernieuwing van de windturbines? Zo ja, wat is de uitkomst van dit overleg?
   - De gemeente heeft geen invloed op de besluitvorming van het particuliere bedrijf Hagenwind voor wat betreft de vervanging/vernieuwing van de huidige turbines. Door geen tenders uit te schrijven voor zonnevelden maakt de gemeente zich volledig afhankelijk van het particuliere bedrijf Hagenwind dat daardoor een erg sterke positie krijgt (nu al, door het UKZW, monopolist in Aalten) en daardoor wellicht zaken in de toekomst kan afdwingen omdat nu eenmaal de klimaatdoelstellingen door de gemeente gehaald moeten worden. Is dat wat de burgers van Aalten willen?

2. Voor aanleg zonnevelden is interesse (LIANDER heeft al toestemming gegeven blijkbaar).
   - Aalten vindt het belangrijk dat realisatie van zonnevelden (en windmolens) aansluit bij de kwaliteit van het landschap. De aansluiting op het elektriciteitsnet is vooralsnog een beperkende factor voor de daadwerkelijke realisatie van zon op dak. Waarom wachten en nu geen zonnevelden realiseren daar waar de aansluitingen al zijn (o.a. Hagenwind, zonnepark Dinxperlo)? Zonnevelden zijn beter inpaspaar en landschappelijk te camoufleren. Als op termijn (als het netwerk aangepast is) zon op dak er dan bij komt is het wellicht niet meer nodig om hogere windturbines te bouwen terwijl door de huidige hoogte te handhaven en de vervanging van de turbines/wieken toch de opbrengst en het rendement verbetert kan worden? Dat is een groot landschappelijk voordeel en zal door de omwonenden worden toegejuicht.

3. Het college blijft het argument hanteren dat met de vervanging/vernieuwing van Hagenwind de doelstellingen gehaald worden in 2030.
   - Beseft het college dat ze geen enkele invloed hebben op Hagenwind?
   - Beseft het college dat Hagenwind zomaar verkocht kan worden aan een andere grote (buitenlandse) energieproducent?
   - De huidige tendens is dat men naar Wind op zee overstapt (nu al rendabel zonder subsidie) en wind op land afbouwt (ook i.v.m. de nu in ontwikkeling zijnde strengere overheids richtlijnen voor windturbines op land). Wellicht is het realiseren van windturbines op land in de nabije toekomst niet meer rendabel en wordt Hagenwind helemaal niet vervangen/vernieuwd. Ook de uitspraak van de Raad van State op 2 november over het intrekken van stikstofvrijstelling tijdens de bouw kan invloed hebben op de vernieuwing/vervanging van de huidige turbines aangezien deze direct naast het natuurgebied het Aaltense Goor gesitueerd zijn. Waarom wordt maar op 1 paard gewed?
   - Waarom toont de gemeente Aalten geen initiatief door nu zaken te realiseren die realiseerbaar zijn en van belang zijn voor alle inwoners en niet uitsluitend het belang van een beperkt aantal mensen die zich uitsluitend zorgen maken over goede landbouwgrond? Er zijn nog veel meer mensen in de gemeente Aalten die zich zorgen maken over hoe ze de energierekening nu en in de nabije toekomst gaan betalen! Niet vooruitschuiven maar nu pragmatisch handelen in het belang van het klimaat en alle inwoners van Aalten!

4. De mogelijkheid tot Salderen is van belang voor het stimuleren van het particulier opwekken van zonne-energie. Ook voor bedrijven met een kleinverbruikersaansluiting is dit blijkbaar van belang zoals uit het raadsvoorstel blijkt. Hierdoor investeren steeds meer inwoners van Aalten in zonnepanelen. Naast isoleren en minder verbruiken een zeer goede ontwikkeling voor het klimaat. Toch wordt deze

salderingsregeling door de regering afgebouwd. Jan met de pet met een paar zonnepanelen krijgt niets meer terwijl de eigenaar van de elektrische (lease) bak wel dik gesubsidieerd wordt met belastinggeld.

- Is de gemeente bereid om conform de recente stikstofmotie aan de provincie ook een motie aan te nemen en richting den Haag te sturen waarin gepleit wordt voor het handhaven van de salderingsregeling?

5. Zoals uit de rapportages van LTO en AGEM blijkt is er een groot potentieel voor zon op dak. Een prima ontwikkeling echter ook een erg onzekere. Ook hier doet de gemeente of ze aan het roer staat en het zelf kan realiseren terwijl alles gebaseerd is op aannames en particulier initiatief.
   - Hoe gaat de gemeente agrariërs en bedrijven stimuleren om zonnepanelen op dak te leggen?
   - Komt daarvanuit de gemeente een subsidieregeling voor?
   - Het verzekeren van zonnepanelen op bedrijfsdaken schijnt moeilijk te zijn. Gaat de gemeente een verzekering hiervoor faciliteren?
   - Kan de gemeente zon op dak afdwingen? Zo nee dan blijft het erg onzeker of het realistisch is dat de men dit ook gaat doen gezien schaarste aan panelen/omvormers, kosten, aansluitmogelijkheden en niet te vergeten rompslomp met vergunningsaanvragen.
   - Er onstaat een enorme versnippering aan (relatief kleine) opweklocaties, is het überhaupt wel wenselijk, mogelijk en rendabel om deze allemaal aan te laten sluiten?
   - Hoe staan agrariërs en bedrijven tegenover ontwikkelaars/providers die zonnepanelen op bedrijfsdaken willen leggen? Stel Nederlandse provider verkoopt panelen door aan Chinese provider? Wil men baas blijven over eigen dak?

6. In het document wordt gesteld dat het weinig zin heeft om een tender voor zonnevelden uit te schrijven tot het moment dat LIANDER aangeeft dat er weer aansluitmogelijkheden zijn. Elders in het document staat dat er nu reeds een concreet geval is van een verleende toestemming van LIANDER voor het aansluiten van een zonneveld. Dit is niet consistent. Zijn er nu wel of geen aansluitmogelijkheden?
   - Maak inzichtelijke welke aansluitmogelijkheden er waar zijn op dit moment. Vervolgens kan besloten worden of het realiseren van een zonneveld op die locatie mogelijk en wenselijk is.

7. Er wordt aangevoerd dat aanleg van zonnevelden niet ten koste moet gaan van goede landbouwgrond. Er wordt gesteld dat voedselvoorziening belangrijker is als energie zekerheid. Dit is een mening en deze hoort niet thuis in dit raadsvoorstel. Nederland en dus ook Aalten kent stikstofproblematiek. Twee derde van de Nederlandse voedselproductie is bestemd voor de export. Er zullen onafwendbaar maatregelen volgen om de stikstofdepositie te verminderen. Dit zal ervoor zorgen dat er landbouwgrond beschikbaar komt die her bestemd kan worden. Kijkende naar de maximale tender van 30 hectare zonnevelden is dit nog steeds maar een fractie van het totale areaal aan landbouwgrond in Aalten. In dit voorstel wordt gesproken over “goede” landbouwgrond waar in Aalten vinden we “minder goede” landbouwgrond waar eventueel zonnevelden gerealiseerd kunnen worden?
   - Definieer “goede” landbouwgrond.
   - Inventariseer waar in Aalten “minder goede” landbouwgrond beschikbaar is voor eventuele aanleg van zonnevelden.

8. De alinea “Alternatieve beleidskeuzes” zaait nu reeds onrust bij de omwonenden en is niet volledig. Er worden in het raadsvoorstel windturbines van 180 meter ashoogte genoemd terwijl de gemeenteraad vorig jaar nog heeft besloten (UKZW) dat bij de vervanging/vernieuwing van Hagenwind de maximale ashoogte 140 meter mag zijn waarbij tegelijkertijd het aantal windturbines van acht teruggebracht wordt naar vier.
   - Hoe betrouwbaar is de gemeente als dit nu alweer ter discussie wordt gesteld? Als we aan alternatieven denken kunnen we ook kernenergie (splitsing en/of fusie) noemen. Dit

raadsvoorstel gaat over wel of geen tender voor zonnevelden en niet over alle alternatieve vormen van energieopwekking. In het raadsvoorstel wordt eerst gesteld dat Aalten zijn deel van de Achterhoekse opgave kan behalen. In deze alinea lijkt het erop dat toch weer gedacht wordt om van Aalten en in het bijzonder van Dale weer een wingewest te maken. Dit geeft onrust bij de bewoners en afname van het vertrouwen in de gemeente!

- Is het college voornemens om in de toekomst zorgvuldiger te communiceren zodat er geen onnodige onrust bij de omwonenden ontstaat?

Dale, 4 november 2022